

۴

جشن بزرگ ایرانیان

(مادکامی به خرده جشن ها)

هوشنگ طالع

موضوع : جشن‌ها - ایران موضوع : Fasts and feasts- Iran موضوع : نوروز - ایران موضوع : Nawruz (Festival) - Iran موضوع : تیرگان ، مهرگان ، شب چله موضوع : Tirgan , Mehregan , Chelle Night رده بندی کنگره : ۱۳۹۵ / ۱۲۲ GT۴۸۷۴ رده بندی دیویی : ۳۹۴/۲۶۹۵۵ شماره کتابشناسی ملی : ۴۴۷۴۹۹۶	سرشناسه : طالع، هوشنگ، ۱۳۱۲ - عنوان و نام پدیدآور : ۴ جشن بزرگ ایرانیان (با نگاهی به خرده جشنها) / هوشنگ طالع. مشخصات نشر : لنگرود: سمرقند، ۱۳۹۵. مشخصات ظاهری : ۱۱۶ ص: مصور(رنگی). ۱۴/۲۱×۵/۲۱ س.م. شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۷۵-۷۴-۸ وضعیت فهرست نویسی : فیبا پیدا شد : کتابنامه
---	--

انتشارات سمرقند

جشن بزرگ ایرانیان (با نگاهی به خرده جشن‌ها)

موشنگ طالع

چاپ دوم : زمستان ۱۳۹۵

چاپ نخست : ۱۳۹۶

شمارگان : ۱۰۰۰

طرح روی جلد و صفحه آرایي :
مریم‌السادات موسویان

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۷۵-۷۴-۸

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است

نشانی : لنگرود - خیابان شهید جمشیدی - بن‌بست آرمان - شماره ۲۴۵

تلفن و نمابر : ۲۵۲۲۳۹۴۴ - ۰۱۳۴

samarghandpub@yahoo.com

فهرست:

پیش‌گفتار	۷
بررسی احوال «نوروز»	۷
دگرگونی یا انقلاب نیستانه «تیرگان»	۸
برابری یا تعادل پاییز «مه گاه»	۸
دگرگونی (انقلاب) زمستانی «شهریور»	۹
درآمد	۱۱
منطقه البروج (آبام‌گاه)	۱۱
دایره البروج / دایره‌ی برج‌ها (آبام‌گرد)	۱۲
موقعیت دایره البروج (آبام‌گرد) در آسمان	۱۲
بخش‌بندی دایره البروج (آبام‌گرد)	۱۳
برج‌های ۱۲ گانه	۱۴
حرکت خورشید در آبام‌گرد (دایره البروج)	۱۵
بهار	۱۶
تابستان	۱۷
پاییز	۱۸
زمستان	۱۹
بُعد و میل	۲۱

۲۲	بعد
۲۳	میل
۲۴	دیباچه
۳۳	دفتر یکم - چهارجشن بزرگ ایرانیان
۳۳	یکم - نوروز
۳۳	گوسپنتا
۳۶	مفاهیم راستین سفره هفت‌سین
۴۰	۱۳ مقدس
	در این یگانگی همه مردمان ایرانی تبار و همه‌ی سرزمین‌های
۴۷	ایران شین
۵۰	نیایش نوروزی
۵۲	نوروز در سرزمین صفوان
۵۵	آیین نوروزی در دهان قاجاریان
۵۸	دستگاه‌های موسیقی ویژه‌ی نوروز
۵۹	دوم - تیرگان
۶۰	پایدارسازی مرزهای ایران و توران
۶۴	آبریزان در تیرگان
۶۸	سوم - مهرگان
۷۷	گاهان موسیقی ویژه‌ی جشن مهرگان
۷۹	مهرگان در دوران نو (اسلامی)
۸۲	مهرگان در شعر شاعران
۸۵	چهارم - یلدا یا جشن زایش خورشید
۹۳	دفتر دوم - خرده جشن‌ها

- ۹۳ سده یا انقلاب صنعتی
- ۱۰۳ از یلدا تا سوری
- ۱۰۴ جشن گل سرخ
- ۱۰۵ بهمن گان یا بهمنجنه
- ۱۰۶ اسفندگان ، روز مهر ایرانی
- ۱۰۹ کتاب نامه

پیش گفتار

چهار جشن بزرگ ایران یعنی نوروز، تیرگان، مهرگان و یلدا، بر روی نقطه‌ی دو برابری (تعادل) بهاری و پاییزی، و نه دگرگونی (انقلاب) تابستانی و زمستانی قرار دارند و دارای پایه‌های دقیق گاه‌شماری و خنثی‌سازی هستند.

برابری یا تعادل بهاری و بهیشتی

در «نوروز» خورشید از برج ماهی (حوت) به برج بره (جمن) می‌گردد. نوروز، آغاز بهار در نیم‌کره‌ی شمالی و آغاز پاییز (مهرگان) در نیم‌کره‌ی جنوبی است. در این روز، در سرتاسر جهان (نیم‌کره‌ی شمالی و جنوبی) ۱۲ ساعت روز است و ۱۲ ساعت شب. و در بیشینه‌ی جاهای جهان، خورشید در ساعت ۶ بامداد (به هنگام محلی) بر می‌آید و در ساعت ۶ پسین (بعد از ظهر به وقت محلی) فرو می‌نشیند. خورشید، در نیم‌روز (ظهر) روز یکم فروردین‌ماه، درست بالای استوای زمین (مدار صفر درجه) قرار دارد.

در قطب شمال : خورشید در نوروز (یکم فروردین ماه) در افق قرار دارد. خورشید در نیمروز (ظهر) روز یکم فروردین ماه (نوروز) در افق قطب شمال بر می آید و در دگرگونی (انقلاب) تابستانی به بلندا (ارتفاع) ۲۳ درجه هم می رسد و سپس در برابری پاییزی (مهرگان) به روی افق بر می گردد .

در قطب جنوب : پس از گشت ۶ ماهه روشنایی (از مهرگان تا نوروز) روز یکم فروردین ماه ، خورشید فرو - سیند و دوران شش ماهه ی تاریکی آغاز می گردد .

دگرگونی یا انقلاب تابستانی «تیرگان»

روز یکم تیرماه ، نقطه ی دگرگونی (انقلاب) تابستانی است. این روز بلندترین روز سال در نیم کره ی شمالی و کوتاه ترین در نیم کره ی جنوبی است و آغاز فصل تابستان در نیم کره ی شمالی و زمستان در نیم کره ی جنوبی می باشد .

در این روز در قطب شمال (۹۰ درجه ی شمالی) ۲۴ ساعت روز است. قطب شمال از آغاز برابری بهاری ، روزهای روشن دارد .

قطب جنوب (۹۰ درجه عرض جنوبی) : از نوروز تا یکم تیرماه به درازای سه ماه تاریک است. خورشید در قطب جنوب : در برابری پاییزی (یسم مهرماه) فرو می نشیند .

برابری یا تعادل پاییزی (مهرگان)

روز یکم مهرماه (مهرگان) ، پاییز در نیم کره ی شمالی و بهار در نیم کره ی جنوبی

آغاز می‌گردد. در این روز نیز در سرتاسر جهان ۱۲ ساعت روز است و ۱۲ ساعت شب و در بیشینه‌ی جاها، خورشید ساعت ۶ بامداد برمی‌آید و در ساعت ۶ پسین (بعد از ظهر) فرو می‌نشیند.

در قطب شمال: خورشید در روز یکم مهرماه (مهرگان) در افق قرار دارد و در ۹۰ می. روز نزدیک افق است و از خاور به باختر می‌رود و در پایان روز، فرو می‌نشیند. تا با آمدن بهار (نوروز) یا یکم فروردین ماه، قطب شمال در تاریکی فرو می‌رود. تا آن روز، مانند روز یکم فروردین (نوروز)، خورشید درست در بالای خط استوا قرار دارد.

در قطب جنوب: خورشید، روز یکم مهرماه (مهرگان) پس از گذران یک دوران شش ماهه‌ی تاریکی از نوروز تا آن رسن، در افق قطب جنوب هویدا می‌گردد و دوران روشنائی شش ماهه آغاز می‌شود. خورشید در روز به دو قطب جنوب می‌گردد.

دگرگونی یا (انقلاب) زمستانی «یله»

روز یکم دی‌ماه در نیم کره‌ی شمالی برابر است با آغاز زمستان و در نیم کره‌ی جنوبی، آغاز تابستان. روز یکم دی‌ماه، کوتاه‌ترین روز در نیم کره‌ی شمالی است و درازترین روز در نیم کره‌ی جنوبی.

در حالی که قطب شمال در تاریکی فرو رفته است، قطب جنوب (۹۰ درجه عرض شمالی) ۲۴ ساعت روشن است و روز.